

Grafik Tasarım Eğitiminde Yapay Zekâ: Fırsatlar ve Zorluklar Bağlamında Akademisyen Görüşlerinin İncelenmesi

Artificial Intelligence in Graphic Design Education: Examining the Views of Academicians in the Context of Opportunities and Challenges

¹Enis ALBAYRAK

²Erol KILIÇ

¹Kuruma bağlı değil / Non-affiliated,
İstanbul, Türkiye

²Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversite-
si, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Grafik
Tasarımı Bölümü, İstanbul, Türkiye

Geliş Tarihi/Received: 31.01.2025

Revizyon Talebi/Revision
Requested: 11.03.2025

Son Revizyon/Last Revision: 24.03.2025

Kabul Tarihi/Accepted: 26.03.2025

Yayın Tarihi/Publication Date: 28.03.2025

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:
Enis Albayrak
E-mail: enis.albayrak@stu.fsm.edu.tr

Cite this article as: Albayrak, E. & Kılıç,
E. (2025). Artificial intelligence in graph-
ic design education: Examining the
views of academicians in the Context of
opportunities and challenges. *Journal of
Art and Iconography*, 8, 8-13.

ÖZ

Çağımızın dijital dönüşümünün temel taşlarından biri kabul edilen yapay zekâ ile grafik tasarım arasında hızla gelişen bir bağlantı bulunmaktadır. Geleneksel grafik tasarım üretiminin sınırlarını zorlayan yapay zekâ teknolojileri, tasarımcılara daha hızlı ve yenilikçi yaklaşımlar sunmakla birlikte bazı güçlükleri de beraberinde getirmektedir. Yapay zekâ, grafik tasarım süreçlerini hızlandırmasının yanı sıra otomatikleştirme, öngörülebilirlik sağlama gibi alanlarda da önemli bir rol oynamaktadır. Yapay zekâ ve grafik tasarım arasındaki bu ilişki, tasarım endüstrisini etkilemektedir. Tasarım evrimini yeni bir boyuta taşıırken grafik tasarımı eğitimcilerini de eğitimin yeni modelleri üzerinde düşünmeye ve yeni eğitim modelleri geliştirmeye zorlamaktadır. Bu araştırmanın amacı üniversitelerin grafik tasarımı bölümlerinde öğrenci yetiştiren akademisyenlerin, yapay zekânın grafik tasarıma sunduğu fırsatlar ve muhtemel zorluklar hakkındaki görüşlerini incelemektir. Bu amaçla farklı üniversitelerden tasarım eğitimi veren 50 öğretim üyesinden görüşme talep edilmiş ve 13 öğretim üyesi araştırmaya katılım sağlamıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden temel nitel araştırma modeli kullanılarak görüşme formları aracılığıyla veri toplanmıştır. Toplanan verilere betimsel içerik analizi uygulanmış ve araştırma sonucunda yapay zekânın grafik tasarım alanında sunduğu çeşitli fırsatlar ve karşılaşılan zorluklar tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, yapay zekânın grafik tasarım eğitimine entegrasyonunun artırılması ve bu alandaki eğitim süreçlerinin iyileştirilmesi önerilirken öğrencilerin tasarım becerilerinin ve üretkenliklerinin azalması riski vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, grafik tasarım, eğitimde yapay zekâ, görsel sanatlarda yapay zekâ

ABSTRACT

There is a rapidly developing connection between artificial intelligence, which is considered one of the cornerstones of the digital transformation of our age, and graphic design. Artificial intelligence technologies, which push the limits of traditional graphic design production, offer designers faster and innovative approaches, but also bring some difficulties. In addition to accelerating graphic design processes, artificial intelligence plays an important role in areas such as automation and predictability. The relationship between artificial intelligence and graphic design affects the design industry. It takes the design evolution to a new dimension, it also forces graphic design educators to think about new models of education and develop new educational models. The aim of this study is to examine the views of academicians who educate students in graphic design departments of universities about the opportunities and possible challenges that artificial intelligence presents to graphic design. For this purpose, 50 faculty members from different universities who provide design education were requested to be interviewed, and 13 faculty members participated in this research. Data were collected through interview forms using the basic qualitative research model, one of the qualitative research methods. Descriptive content analysis was applied to the collected data and as a result of the research, various opportunities offered by artificial intelligence in the field of graphic design and the difficulties encountered were identified. In this direction, while it is recommended to increase the integration of artificial intelligence into graphic design education and to improve the educational processes in this field, the risk of decreasing students' design skills and productivity is emphasized.

Keywords: Artificial intelligence, graphic design, artificial intelligence in education, artificial intelligence in visual arts

Giriş

Yapay zekâ teknolojilerinin hızla gelişmesi, grafik tasarım alanında önemli değişimleri de beraberinde getirmektedir. Yapay zekâ destekli tasarım araçları, geleneksel grafik tasarım yöntemlerine kıyasla daha hızlı ve alternatif seçenekler sunarak yaratıcı tasarım süreçlerini önemli ölçüde desteklemektedir. Bununla birlikte, yapay zekâ ile grafik tasarım arasındaki ilişki sadece yaratıcılığı desteklemekle kalmamakta aynı zamanda estetik anlayışı ve tasarımın derinliği üzerinde de önemli bir etkiye sahip olacağı düşünülmektedir.

Teknolojik ilerlemelerin tasarım endüstrisinde önemli değişikliklere yol açtığı görülmektedir. Bu değişimler fırsat seçenekleri sunarken birtakım zorluklara da yol açabilmektedir. Geleneksel sanat ile yeni nesil teknolojik araçlar etkileşime girdiğinde yeni sanat dilleri ortaya çıkmaktadır. Tasarımcılar veya sanatçılar izleyicileri etkilemek için teknolojinin getirdiği bu yenilikleri kullanarak yeni stratejiler geliştirmektedirler (Coşkun, 2014). Tasarım endüstrisinde kullanılan yapay zekâ modelleri henüz bir tasarımcının yerini tam anlamıyla alamasa da işleri kolaylaştıran ve daha yenilikçi çıktılar üreterek tasarımcılara destek sağlayan bir yardımcı araç olarak öne çıkmaktadır (Özdemir, 2022).

Günümüzde çeşitli yapay zekâ tasarım modelleri sayesinde, tasarım ihtiyaçları hızla karşılanmakta ve grafik tasarım eğitimi olmayan kullanıcıların bile temel düzeyde görsel düzenlemeler yapabilmesine olanak tanınmaktadır. Grafik tasarımı eğitimi alan öğrencilerin de yapay zekâ destekli tasarım modellerini sıklıkla kullandığı görülmektedir. Bu modellerin öğrenciler tarafından yoğun kullanımı yaratıcı süreçlerini destekleyebilir. Bununla beraber öğrencilerin tasarım yeteneklerinin körelmesi, estetik bakış açılarını kaybetmeleri gibi olumsuz sonuçlara da yol açabileceği öngörülmektedir.

Literatür incelendiğinde, yapay zekânın tasarım alanındaki kullanımı ve bu kullanımın grafik tasarım ile ilişkisi üzerine birçok benzer araştırma yapıldığı görülmektedir. Ancak, akademik düzeyde eğitim veren grafik tasarımı bölümlerindeki akademisyenlerin, bu yeni teknolojiye ilişkin görüşlerine dair henüz herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda, tasarım endüstrisinde yapay zekâ destekli tasarım araçlarının grafik tasarım öğrencilerine sunduğu fırsatlar ve karşılaşılan zorlukların incelenmesinin önemli olduğu ve literatürün zenginleştirilmesine yönelik yapılacak çalışmaların katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu amaçla farklı üniversitelerden grafik tasarımı eğitimi veren 13 öğretim üyesi ile derinlemesine görüşleri alınmış ve sonuçlarla ilgili verilerin analizleri yapılmıştır.

Yapay Zekâ ve Grafik Tasarım İlişkisi

Grafik tasarım, iletişim araçları kullanılarak iletilmek istenen mesajın etkili ve doğru bir şekilde aktarılmasını sağlayan disiplinlerarası bir alan olarak tanımlanmaktadır. Grafik tasarım; psikoloji, pazarlama ve iletişim gibi birçok alandan beslenerek oluşturduğu görsel dil ile hedef kitesine ulaşmaktadır. Bu görsel dil; renk, kompozisyon, tipografi ve hiyerarşi gibi temel tasarım unsurları amacına uygun bir şekilde kullanılarak oluşturulmaktadır. Tasarım sürecince görsel iletişimi güçlendirmek ve iletiyi etkili bir şekilde alıcıya aktarabilmek için çeşitli fikirlerden yararlanılmaktadır. Fikrin alıcıya doğru bir şekilde ulaşabilmesi yaratıcılığın işlevsel olmasıyla mümkün olmaktadır (Sönmez,

2024). Gelişen teknoloji ile çeşitli multimedya iletişim biçimlerinin ortaya çıkması grafik tasarım alanına yeni katkılar sunmakta ve bir dizi yeni medya sanatlarını ortaya çıkarmaktadır (Huang, 2020). Bu fırsatlardan günümüzde en çok kullanılanı şüphesiz yapay zekâdır. Yapay zekâ, en genel tanımıyla, bilgisayar sistemlerinin insan davranışlarını taklit ederek ve işleyerek çeşitli çıktılar üreten yeni bir teknolojidir. Bu teknolojiye makine öğrenimi, ardından insan davranışlarının taklit edilerek sonuçlar elde edilmesi gibi süreçler yer almaktadır (Gürdal Pamuklu ve Bakar Fındıkcı, 2023).

Yapay zekâ, grafik tasarım alanında yenilikçi yaklaşımların keşfedilmesine olanak sağlamak ve tasarımcıların kreatif becerilerini destekleyerek tasarım süreçlerini hızlandırmaktadır. Yapılan bir araştırmada tasarımcıların zamanlarının yaklaşık %20'sini yapay zekâ destekli bir robot aracılığıyla çözülebilecek problemlere ayırdığı ifade edilmektedir (Teixeira, 2017). Yapay zekânın tasarım endüstrisinde birbirini tekrar eden görevleri hızlandırması ve kullanıcıya zengin seçenekler sunması, tasarımcılara fazladan zaman kazandırarak bu zamanı daha farklı tasarım kararlarına ayırma imkânı sağlamaktadır (Karaşahinoğlu, 2020). Yapay zekâ, sadece insanlardan daha hızlı olmasıyla değil, aynı zamanda kreatif düşünme yeteneğiyle de dikkat çekmektedir. Özellikle tasarım endüstrisinde, yapay zekânın etkisi belirgin bir şekilde gözlemlenmekte ve yakın gelecekte eleştirel düşünme yeteneği kazanabileceği ve karmaşık işleri başarıyla gerçekleştirebileceği öngörülmektedir. Bu bağlamda, tasarım endüstrisinin geleceği üzerine farklı görüşler ve beklentilerin bulunduğu ifade edilebilir. Bazı araştırmacılar tarafından yapay zekâ, tasarım endüstrisinin geleceğini yeniden şekillendirecek ve tasarımcılara daha iyi olanaklar sunacak bir araç olarak görülürken bazıları için tasarımcıların yerini alabileceği düşünüldüğünden bir tehdit olarak algılanabilmektedir (Cass, 2019).

Tasarım süreçlerinde yapay zekânın bilinçsizce kullanılışı çeşitli etik kaygıları da beraberinde getirmektedir. Bu kaygılar; fikri mülkiyet hak ihlalleri, kullanıcı gizliliği, iftira ve yanıltıcı ifadeler, cinsel ve sapkın eğilimlerin yayınlanması, kültürel ve sanatsal değerlerin bozulması, ırkçılık gibi sıralanmaktadır (Alkadrei, 2024). Yapay zekâ destekli tasarım araçlarının kullanılmasından kaynaklı fikri mülkiyet hukuku ve telif haklarına etkileri henüz bilinmemektedir. Bu durum üretilen tasarımın orijinalliği ve telif haklarının kime ait olduğu konusunda çeşitli tartışmaları beraberinde getirmektedir (Özdal, 2023). Yapay zekâ hala insana bağımlıdır ve kendisinden istenen birtakım görevleri yerine getirebilmesi için alanında uzman grafik tasarımcıların çeşitli girdisine, estetik bakış açısına ve tasarımı sonlandırmasına ihtiyacı vardır. Ancak yapay zekânın hızla gelişmesi gelecekte grafik tasarımcıların birçok görevini üstlenebileceği yönünde öngörülerini doğurmaktadır (Kocaman, 2021). Yapay zekânın tasarım süreçlerine teknik açıdan katkı sağladığı görülse de insana ait olan estetik bakış açısı, duygusal bağ kurma gibi kavramların henüz gelişmediği fark edilmektedir (Aliefendioğlu, 2024). Grafik tasarım, temel tasarım prensipleri gibi çeşitli bilgi ve estetik kaygılar içerdiğinden tasarımı oluşturacak kişi için bilgi ve deneyim ihtiyacı söz konusudur. Yapay zekânın tek başına oluşturamadığı unsurlar estetik ve yaratıcı farkındalık gibi unsurlardır. Grafik tasarımcı bu farkındalıkta olan ve süreci yöneten kişidir. Yapay zekâ tasarım süreçlerinde zaman alıcı ve iş yükünü artırıcı birçok iş kalemını ortadan kaldırarak veya en aza indirerek tasarımcılara yaratıcı süreç için daha fazla zaman kazandırmaktadır (Karaata, 2018). Tasarımcıların kullandıkları yapay zekâ modüllerini

kendi özgünlük ve yaratıcılıklarını koruyarak kullanmaları, bu modülleri sadece ilham almak ve iş yükünü azaltmak amacıyla kullanmaları önerilmektedir (Yağcı, 2024).

Alana dair yapılan literatür taramasında, yapay zekâ destekli tasarım araçlarının yakın gelecekte grafik tasarımcıların yerini alıp alamayacağına ilişkin tartışmalara rastlanmıştır. McKinsey Enstitüsü tarafından yapılan bir araştırmada, yapay zekâ destekli otomasyonların yüzünden 2030 yılında dünya genelinde 400 ile 800 milyon kişinin işini kaybedebileceği öngörüsü paylaşılmaktadır. Ancak bu kişilerden yaklaşık 375 milyonunun yeni iş alanlarında kendilerine yer bulabileceği de ifade edilmektedir (Manyika ve ark., 2017).

Yöntem

Araştırmanın Amacı ve Modeli

Araştırmada, Türkiye’de üniversitelerin grafik tasarım bölümlerinde görev yapan akademisyenlerin, yapay zekânın grafik tasarıma sunduğu fırsatlar ve muhtemel zorluklar hakkındaki görüşlerini incelemek amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik temel nitel araştırma modeli kullanılmıştır.

Bu araştırma, yapay zekâ ve grafik tasarım ilişkisini irdelerken fırsatlar ve zorluklar bağlamında akademisyenlerin görüşlerini nitel bir araştırma yöntemi ile incelemektedir. Araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- 1) Yapay zekâ destekli tasarım araçlarının, grafik tasarım eğitimiindeki rolü hakkında ne düşünüyorsunuz?
- 2) Yapay zekânın, öğrencilerin zaman ve kaynak kullanımları üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu düşünüyorsunuz?
- 3) Yapay zekânın, öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz?
- 4) Yapay zekâ kullanımının artmasının, öğrencilerin üretme süreçlerini ve geleneksel tasarım becerilerini nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz?
- 5) Yapay zekâ kullanan ve kullanmayan öğrencilerin kariyer gelişimlerinde fark olacağını öngörüyor musunuz? Yanıtınızı açıklayabilir mısınız?
- 6) Bir akademisyen olarak yapay zekânın hızlı gelişimi karşısında yeterliliğinizi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu Türkiye’de üniversitelerin grafik tasarım bölümlerinde görev yapan 13 akademisyenden oluşmaktadır. Bu akademisyenlerin seçimi, çalışma kapsamındaki konuyla ilgili uzmanlık ve deneyimlerine dayanarak yapılmıştır. Çalışma grubu kolay erişilebilirlik esasına göre belirlenmiş ve veri toplama aracının ulaştırıldığı akademisyenlerden gönüllü olanlar çalışmaya dahil edilmiştir. Araştırma sürecinde, akademisyenlerin yapay zekâ ve grafik tasarım ilişkisine dair görüş ve deneyimleri detaylı bir şekilde incelenmiştir. Katılımcı akademisyenlerin demografik bilgileri, akademik unvanlarına dair bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur. Bu bilgiler, çalışmanın kapsamı ve sonuçlarının daha iyi anlaşılabilmesi için önemli bir referans niteliğindedir.

Tablo 1: Araştırmaya katılan akademisyenlerin demografik bilgileri

Değişkenler		n
Cinsiyet	Kadın	2
	Erkek	11
Akademik Unvan	Araştırma Görevlisi	1
	Öğretim Görevlisi	1
	Doktor Öğretim Üyesi	2
	Doçent	5
	Profesör	4
Yapay Zekâ Alanındaki Gelişmeleri Takip Etme Sıklığı	Hiçbir Zaman	0
	Nadiren	0
	Ara sıra	0
	Sık sık	7
	Her zaman	6
Yapay Zekâyı Çalışmalarda Kullanım Sıklığı	Hiçbir Zaman	2
	Nadiren	3
	Ara sıra	3
	Sık sık	4
	Her zaman	1

Veri Toplama Aracı

Araştırmada, verilerin toplanması amacıyla araştırmacı tarafından konuya odaklanan 6 açık uçlu soru hazırlanmıştır. Bu sorular, katılımcıların yapay zekâ ve grafik tasarım ilişkisi hakkındaki düşüncelerini derinlemesine ifade etmelerini sağlamak üzere tasarlanmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veri toplama formu çevrim içi ortamda katılımcılara iletilmiştir. Formda, araştırmanın amacı ve gizlilik hakkında bilgi verilmiş ve katılımcının onayı sonrasında veriler toplanmıştır. Verilere betimsel içerik analizi uygulanmıştır. Öncelikle tüm yanıtlar okunmuş, kodlanmıştır. Kodların kategorize edilmesiyle temalar belirlenmiştir. Bu araştırma için Fatih Sultân Mehmet Vakıf Üniversitesi’nden Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’ndan 05.12.2024 tarihli ve 587 sayılı karar ile etik kurul onayı alınmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bulguları, yapay zekâ teknolojilerinin grafik tasarım eğitiminde ve uygulamalarında sunduğu fırsatlar ve karşılaşılan zorluklar hakkında derinlemesine bir anlayış sağlamayı amaçlamaktadır.

Tablo 2. Yapay zekânın olumlu yönleri

Tema	Kod	Alt kod	f
Yapay zekânın olumlu yönleri	Verimlilik ve zaman yönetimine katkıları	Faydalı ve yardımcı	10
		Zaman tasarrufu ve hız	22
		Kaynak kullanımı ve ekipman ihtiyacını azaltma	7
	Yaratıcılık ve yenilikçi düşünceye etkisi	Yaratıcılığı teşvik ve yeni fikirler	17
		Alternatif çözümler sunma	6
		Tasarım ve eleştirel düşünce becerilerini geliştirme	7
		Öğrenme deneyimini kişiselleştirme	5
		Motivasyon artırıcı	2

Tablo 2 incelendiğinde yapay zekânın olumlu yönleri teması altında verimlilik ve zaman yönetimine katkıları ve yaratıcılık ve yenilikçi düşünceye etkisi kodlarının olduğu görülmüştür. Katılımcılar tarafından “zaman tasarrufu ve hız” alt kodun en çok katkı sağladığı alan olarak ifade edilmiştir. İkincil olarak “yaratıcılığı teşvik ve yeni fikirler” alt kod gelirken hemen ardından “kaynak kullanımı ve ekipman ihtiyacını azaltma” ile “tasarım ve eleştirel düşünce becerilerini geliştirme” alt kodları izlemiştir.

Katılımcıların yapay zekânın olumlu yönlerini ifade ettikleri cümleler aşağıda yer verilmiştir.

K2: “Hızlandırıcı etkisinin yanı sıra tasarım becerilerini olumlu etkilemektedir.”

K5: “Yapay zekânın sağladığı teknolojik olanakların, insanın yaratıcı dünyasını besleme aracı olarak kullanıldığı sürece ancak faydalı olabileceği dikkate alınmalıdır.”

K7: “Yapay zekâ destekli araçlar, öğrencilere hızlı geri bildirim sağlayarak hatalarını düzeltmelerine ve tasarımlarını iyileştirmelerine yardımcı olur. Yapay zekâ, öğrencilerin zaman ve kaynak kullanımlarında önemli olumlu etkiler yaratmaktadır. Öncelikle yapay zekâ destekli araçlar, tasarım sürecini hızlandırarak öğrencilerin daha kısa sürede daha fazla iş yapabilmelerini sağlamaktadır. Geleneksel yöntemlerle saatlerce sürebilecek tasarım aşamaları, yapay zekâ sayesinde dakikalar içinde tamamlanabilmektedir. Bu durum, öğrencilerin projelerini zamanında teslim etmelerine ve daha fazla pratik yapmalarına olanak tanır.”

K7: “Yapay zekâ, öğrencilerin öğrenme deneyimlerini kişiselleştirir. Her öğrencinin öğrenme stili ve hızına uygun olarak, yapay zekâ destekli araçlar, bireyselleştirilmiş geri bildirimler ve öneriler sunar. Bu sayede, öğrenciler kendi ihtiyaçlarına ve hedeflerine göre özelleştirilmiş bir eğitim alırlar. Bu kişiselleştirme, öğrencilerin motivasyonlarını artırır ve öğrenme süreçlerini daha ilgi çekici hale getirir.”

K11: “Ayrıca, yapay zekâ destekli tasarım araçları, veri analizi ve görselleştirme konularında destek sağlayarak eğitim sektöründe kişiselleştirilmiş ve adaptif öğrenmeyi artırabilir.”

K11: “Yapay zekânın grafik tasarım öğrencilerin üretim süreçlerini ve geleneksel tasarım becerilerini etkilemesi, öğrencilere daha yaratıcı, verimli ve inovatif bir tasarım deneyimi sunabilir. Bu durum, öğrencilerin tasarım alanında daha ileri düzeyde beceriler geliştirmelerine ve geleceğe yönelik tasarım uygulamalarında daha başarılı olmalarına katkıda bulunabilir.”

K12: Yapay zekânın kullanımı ve işleyişi bağlamında yetkin hale gelmiş olan öğrenciler üzerinde olumlu etkisi olacağı konusunda iyimserim. Etik kurallara dayalı olarak yaratıcı düşüncelerini görselleştirmelerinde hız kazandıracaktır. Tasarım çeşitliliği artacaktır. Çeşitli tasarım programlarının araçlarını kullanarak harcaacağı zamanı tasarım fikri üretmeye harcaacaktır.”

Tablo 3. Yapay zekânın olumsuz yönleri

Tema	Kod	Alt kod	f
Yapay zekânın olumsuz yönleri	Düşünme ve yaratıcılık üzerindeki etkileri	Düşünce ve problem çözme becerilerini zayıflatma	6
		Geleneksel tasarım becerilerini zayıflatma	6
		Yaratıcılığı ve özgünlüğü sınırlama	5
	Telif hakları ve veri gizliliği sorunları	Veri gizliliği, telif hakları ve etik kurallar	11

Tablo 3 incelendiğinde yapay zekânın olumsuz yönleri teması altında düşünme ve yaratıcılık üzerindeki etkileri ile telif hakları ve veri gizliliği sorunları kodlarının olduğu görülmüştür. Katılımcılar tarafından “veri gizliliği, telif hakları ve etik kurallar” alt kodun en çok katkı sağladığı alan olarak ifade edilmiştir. İkincil olarak “düşünce ve problem çözme becerilerini zayıflatma” alt kod ve “geleneksel tasarım becerilerini zayıflatma” gelirken hemen ardından “yaratıcılığı ve özgünlüğü sınırlama” alt kodları izlemiştir.

Katılımcıların yapay zekânın olumsuz yönlerini ifade ettikleri cümleler aşağıda yer verilmiştir.

K1: “Zaman kazandırmakta ancak düşünme biçimlerini zayıflatmakta.”

K1: “Gelişen teknoloji ve trendler geleneksel tasarım anlayışı ve yaklaşımını yer yer olumsuz etkilediği bilinmekte.”

K4: “Köreltiliyor. Çünkü anlamsal bağlar kurmayı ve bunun üzerine estetik süreçleri hayata geçirmeyi önemsiz kıyor.”

K4: “Kötü yönde etkilemekte. İşleyen demir ışıldar. Kullanılmayan kaslar körelmeye mahkumdur.”

K6: “Veri gizliliği ve etik sorunlar gibi konular da bu bağlamda dikkate alınmalı ve öğrencilere gerekli eğitimler verilmelidir.”

K7: “Yapay zekâ öğrencilere alternatifler sunabilir, yaratıcılıklarını destekleyebilir ama aynı zamanda sınırlayabilir de. Araştırmak, farklı çözümler bulmak önemli elbette. Ancak öğrenci bilgiyi/veriyi doğru kullanmayı bilmiyorsa, yapay zekânın öğrencilerin kendi özgün düşüncelerini geliştirmesini engelleyebileceği söylenebilir.”

K7: “Öğrenciler, yapay zekâ araçlarının sunduğu hazır çözümlere ve önerilere fazla güvenerek kendi yaratıcılıklarını geliştirmekte zorlanmaktadır. Bu durum, onların bağımsız düşünme ve kendi fikirlerini geliştirme yeteneklerini sınırlamaktadır. Öğrencilerin yaratıcı süreçlerini tamamen yapay zekâyı bırakmaları, uzun vadede orijinal ve yenilikçi düşünme kapasitelerini azaltmaktadır.”

K7: “Öğrenciler, yapay zekâ destekli araçların etik, telif hakları ve sürdürülebilirlik açısından doğurabileceği sonuçları anlamalıdır. Öğrenciler, kullandıkları yapay zekâ araçlarının bu içeriklerin sahipliğine ve telif haklarına nasıl saygı gösterdiğini bilmelidir. Telif hakkı ihlalleri hem yasal sorunlara yol açabilir hem de orijinal içerik üreticilerine haksızlık edebilir. Bu nedenle, öğrencilerin yapay zekâ araçları kullanırken etik ve yasal sınırları gözetmeleri gerekmektedir.”

K9: “Tasarımcı olarak kendi bilgi birikimi ve becerilerini kullanabilme yetisi olmayan bir bireyin başarılı olmasının zor olduğunu düşünüyorum.”

Sadece yapay zekâ destekli tasarımın kullanılması öğrencilerin el becerisini kötü yönde etkileyeceğini düşünüyorum.”

Tablo 4. Akademisyenlerin yapay zekâyâ bakış açısı

Tema	Kod	f
Akademisyenlerin yapay zekâyâ bakış açısı	Yaratıcı süreçlere dahil edilmemeli	1
	Önce geleneksel tasarım anlayışı, farkındalık ve eleştirel düşünce	9
	Yapay zekâ araçlarının ders içeriklerine eklenmesi	6
	Yapay zekâ iş imkânları ve fırsatlar sunacak	14
	Yapay zekâ iş imkanları kapsamında çok fark sunmayacak	4
	Yapay zekâ bağımlılığı	2

Tablo 4 incelendiğinde akademisyenlerin yapay zekâyâ bakış açısını gösterir temaların olduğu görülmüştür. Katılımcılar tarafından “yapay zekâ iş imkânları ve fırsatlar sunacak” kodu yapay zekânın en çok katkı sağladığı alan olarak ifade edilmiştir. İkincil olarak “önce geleneksel tasarım anlayışı, farkındalık ve eleştirel düşünce” gelirken hemen ardından “yapay zekâ araçları ders içeriklerine eklenmesi” kodu gelmiştir.

Katılımcıların yapay zekâyâ bakış açılarını ifade ettikleri cümleler aşağıda yer verilmiştir.

K3: “Yapay zekânın da tasarım sürecini hızlandırması sebebiyle öğrenciler kariyer gelişmelerinde bu yapay zekânın kullanım yaklaşımları öğrenciler için artı puan olacak.”

K4: “Tasarımsal araçlar olarak tanımlandığında kullanılabilirliğini düşünmekteyim ama kreatif süreçlere dahil edilmesini doğru bulmuyorum.”

K5: “Sanat ve tasarım alanında hemen her şeyi yapay zekâ ortamına taşımak gibi bir bağımlılık davranışı yaratamamak gerekmektedir. Aksi takdirde, günümüz insanı yapay zekâ bağımlılığı gibi, yepyeni bir sorunun esiri olabilir. Bu bağlamda, geleneksel tasarım eğitimi ve geleneksel tasarım yöntemleri ile yapay zekâ arasında uzlaşmaz veya olumsuz bir rekabet gerilimi oluştuğunu düşünmüyorum.”

K5: “Yapay zekâ kullanan ve kullanmayan öğrencilerin eğitim kalitelerinde ve gelecekte oluşturacakları kariyer süreçlerinde ciddi bir fark oluşacağını kesinlikle düşünmüyorum. Tersine, yapay zekâ bağımlılığı tehlikesi karşısında, en başta eğitim kalitesi gibi bir olgu ciddi anlamda zarar görmüş olacaktır. Öyleyse, yapay zekânın imkanlarını doğru bir biçimde kullanmaya özen göstererek, yapay zekâ bağımlılığı olmamaya dikkat etmek gerekmektedir.”

K6: “Bu teknolojinin, mesleki gelişmelerin takibi bağlamında kesinlikle ders olarak grafik tasarımı bölümlerinin müfredatlarında yer alması gerektiğini düşünüyorum. Ancak, yapay zekânın/ araçlarının nasıl kullanılacağı ve öğretim süreçlerine nasıl entegre edileceği konusunda dikkatli olunmalı, çünkü eğitim sürecinde insan yaratıcılığının ve eleştirel düşüncenin önemi her zaman öncelikli olmalıdır.”

K6: “Üretim süreçlerinde hız bakımından verimli artışlar olabilir. Ancak yapay zekânın öğrencilerin geleneksel tasarım becerilerini olumsuz etkileyebileceği de bir gerçek. Deneysel süreçlerin

bu bağlamda öğrenciler için yaratıcılığı, problem çözme yeteneklerini, yenilikçi düşünme becerilerini ve eleştirel düşünme yetilerini geliştirmede önemli bir rol oynadığını; bunun yanında tasarımın teknolojik araçlarla desteklendiğinde öğrencilerin daha zengin içerikler üretebileceğini ve eğitim süreçlerinde bu doğrultuda yani geleneksel ile teknolojiyi uyum içerisinde kullanabilecekleri şekilde eğitilmeleri gerektiğini düşünüyorum.”

K7: “Üretken yapay zekâ araçları, henüz ders müfredatlarında tam anlamıyla yer almamaktadır. Eğitim kurumları, bu teknolojilerin hızlı gelişimini ve potansiyelini kavrayıp müfredatlarına dahil etmekte zorlanmaktadır. Üretken yapay zekânın tasarım eğitimine entegre edilmesi, öğrencilerin güncel teknolojilere hakimiyetini artırarak onları sektöre daha iyi hazırlar.”

K7: “Yapay zekâ araçlarının eğitimdeki rolü, öğrencilerin kendi yaratıcılıklarını nasıl ifade edebileceklerini ve teknolojiyi nasıl etkili bir şekilde kullanabileceklerini öğrenmelerine yardımcı olmalıdır. Ancak, bu süreçte geleneksel sanat ve tasarımın temel ilkeleri ve becerileri de göz ardı edilmemelidir. Yapay zekâ araçları, öğrencilere yaratıcı düşünme ve problem çözme konularında önemli destek sağlayabilir, ancak bu destek, öğrencilerin temel sanat ve tasarım becerilerini güçlendirmeleriyle birleştirilmelidir.”

K8: “Geleneksel tasarım becerisini dönemin teknolojileriyle kırsıtlı görüyoruz. Gelenek diye bir kavram fiziksel uygulama alanında yoktur zihinlerde vardır.”

K10: “Yapay zekâ ise tasarımın imgelem dahil tüm süreçlerinde tasarımcının kullanabileceği temel araç olma yolunda evrilmektedir. Bu yönüyle grafik tasarım eğitimi de değişime ve kendisini güncellemeye zorlanmaktadır.”

K13: “Akademik eğitimi bu alanda azınlığın refahı için değil, çoğunluğun sektörel ve endüstriyel eğitimi ve alana kazandırılması için verdiğimiz düşünürsek, yapay zekâ destekli yazılımların tıpkı temel dijital tasarım uygulamalarına nasıl bakıyorsak öyle bakmalıyız diye düşünüyorum.”

Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonucunda yapay zekânın tasarım endüstrisine getirdiği fırsatlar ve zorluklar bağlamında akademisyen görüşleri incelendiğinde çoğunlukla olumlu görüşlerin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapay zekânın verimlilik ve zaman yönetimine olan olumlu katkıları; faydalı, yardımcı, zaman tasarrufu sağlayan ve ekipman ihtiyacını azaltan şekilde özetlendiği görülmektedir. Yenilikçi düşünceye etkisi ise yaratıcılığa teşvik, alternatif çözümler sunma, tasarım ve eleştirel düşünce becerilerini geliştirme, öğrenme deneyimini kişiselleştirme ve motivasyon artırıcı olarak sıralanmıştır.

Araştırmaya katılan akademisyenlerin yapay zekânın yoğun kullanımından dolayı birtakım endişeleri de mevcuttur. Yapay zekâ olanaklarının insanın yaratıcı dünyasını besleme amacıyla kullanıldığı takdirde faydalı olabileceği, aksi takdirde geleneksel tasarım ve problem çözme becerilerini zayıflatabileceği düşünülmektedir. Bununla birlikte yapay zekânın olumsuz yönleri; düşünce ve problem çözme becerilerini zayıflatma, geleneksel tasarım becerilerini köreltme ve özgünlüğün sınırlama olarak ifade edilmiştir. Yapay zekânın grafik tasarım alanında bilinçsizce kullanılmasının telif hakları gibi çeşitli etik sorunlara yol açabileceği düşünülmektedir. Bu durumu önlemek ve telif hakları konusunda daha bilinçli olmak için ilgili yönetmeliklere dikkat etmek ve eğitim müfredatında öğrencileri bilgilendirmek büyük önem taşımaktadır.

Yapay zekânın tasarımcılara sunduğu zengin içerikler bazen işlevselliğinden ve estetikten yoksun kalabilmektedir. Yapay zekâ henüz insan duygusu ve estetik anlayışıyla üretim yapamadığından,

birbirine çok benzer ve yapay olduğu açıkça belli olan görseller yaygın olarak tasarım endüstrisinde kullanıldığı görülmektedir. Bu nedenle, araştırma bulgularının ışığında tasarımcıların yapay zekâ tarafından üretilen çıktıları analiz etmeleri ve doğru seçimleri yaparak insan duygusunu ve estetik değerleri tasarımlarına katmaları önerilebilir.

Günümüzde yapay zekânın tasarım endüstrisinde aktif ve yoğun bir şekilde kullanılması, grafik tasarım mesleğinin dünya genelinde yaşanması muhtemel iş kayıplarından etkilenebileceği endişesini doğurmaktadır. Ancak grafik tasarım, disiplinlerarası yapısı sayesinde geçmişte olduğu gibi gelecekte de teknolojik yeniliklere hızla uyum sağlama potansiyeline sahiptir. Bu disiplinin, teknolojinin sunduğu yeni imkanları benimseyerek bünyesine yeni alanlar katması ve tasarım dünyasındaki varlığını güçlendirecek sürdürmesi beklenmektedir.

Araştırma sonucunda grafik tasarım eğitim müfredatlarında yapay zekâ destekli tasarım modüllerinin ders kapsamına alınması önerilmektedir. Ancak, geleneksel tasarım becerilerinin kaybedilmemesi ve yapay zekânın yalnızca yardımcı bir araç olarak, iş yükünü hafifletme amacıyla kullanılması gerektiği vurgulanmaktadır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Konsept – E.A.; Tasarım – E.A.; Denetim – E.A., E.K.; Kaynaklar – E.A.; Malzemeler – E.A.; Veri Toplama ve/veya İşleme – E.A.; Analiz ve/veya Yorum – E.A., E. K.; Literatür Taraması – E. A., E.K.; Yazma – E.A., E.K.; Eleştirel İnceleme – E.A., E.K.

Etik Komite Onayı: Bu çalışma için etik komite onayı Fatih Sultal Mehmet Vakıf Üniversitesi'nden (Tarih: 05.12.2024, Sayı: 587) alınmıştır.

Katılımcı Onam Belgesi: Görüşmeler öncesi onam formu hazırlanarak katılımcılara imzalanmıştır.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept – E.A.; Design – E.A.; Supervision – E.A., E.K.; Resources – E.A.; Materials – E.A.; Data Collection and/or Processing – E.A.; Analysis and/or Interpretation – E.A., E. K.; Literature Search – E. A., E.K.; Writing Manuscript – E.A., E.K.; ; Critical Review – E.A., E.K.

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval was received for this study from the ethics committee of Fatih Sultal Mehmet Vakıf University (Date: 05.12.2024, Number: 587).

Informed Consent: Before the interviews, the consent form was prepared and signed to the participants.

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynakça

- Aliefendioğlu, B. (2024). Artırılmış çağda yapay zekâ teknolojilerinin grafik tasarımı alanına etkisi. *International Journal of Media Culture and Literature*, 10(1), 69-96.
- Alkadrei, A. (2024). *Yapay zekâ ve grafik tasarım ilişkisi ve grafik tasarımın geleceğinde etkisinin analizi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Coşkun, R. (2014). Teknolojinin olanakları ile değişen sanat alanı. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 6(6), 76-89.
- Gürdal Pamuklu, A. & Bakar Findıkcı, M. (2023). Grafik tasarımın geleceği: Yapay zekâ ve insan. *Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi*, 7(2), 177-191.
- Huang, S. (2020). The influence of digital multimedia communication forms on graphic design. *Computer Systems Science and Engineering*, 35(3), 215-222.
- Karaata, Ezgi (2018). Usage of artificial intelligence in today's graphic design. *Online Journal of Art and Design*, 6(4), October 2018.
- Karashahinoğlu, Ş. (2020). Yapay zekânın grafik tasarım alanında kullanım örneklerinin ve gelecekteki olası rolünün incelenmesi. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 10(3), 612-626.
- Kocaman, Ş. (2021). Grafik tasarım endüstrisinde yapay zekâ. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8(77), 3000-3016.
- Özdal, M. A. (2023). Yapay zekâ destekli grafik tasarımın yasal boyutu. *Uluslararası İşletme Bilimi ve Uygulamaları Dergisi*, 3(2), 53-78.
- Özdemir, A. (2022). Yapay zekânın grafik tasarımı ve tasarımcıya etkisi. *Hitit Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(2), 628-637.
- Sönmez, Ü. (2024). Grafik tasarım tarihinde teknolojik ilerlemeler ve yapay zekânın yaratıcılığa etkileri. *Yeni Yüzyıl'da İletişim Çalışmaları*, 2(9), 37-43.
- Teixeira, Fabricio. (2017). How AI has started to impact our work as designers. *UX Collective*. Erişim: 22.04.2024. <https://uxdesign.cc/How-Ai-Will-Impact-Your-Routine-As-A-Designer-2773a4b1728c>.
- Yağcı, U. (2024). Grafik tasarımda yapay zekâ desteği kullanımına yönelik öğrenci görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(92), 1569-1581.

İnternet Kaynakça

- Cass, J. (2019). Artificial intelligence & its impact on the design. <https://justcreative.com/artificial-intelligence-design/> adresinden 22 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.
- Manyika, J., Lund, S., Chui, M., Bughin, J., Woetzel, J., Batra, P., ... & Sanghvi, S. (2017). Jobs lost, jobs gained: What the future of work will mean for jobs, skills, and wages. <https://www.mckinsey.com/featured-insights/future-of-work/jobs-lost-jobs-gained-what-the-future-of-work-will-mean-for-jobs-skills-and-wages#/> adresinden 30 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.